

Tématem této práce jsou problémy trestního soudnictví nad mládeží. Problematiku trestní odpovědnosti a sankcionování mladistvých upravuje zákon č.218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Jde o zákon komplexní povahy, neboť upravuje jak hmotně-právní, tak procesně-právní ustanovení týkající se dětí a mladistvých. Tímto zákonem došlo k oddělení trestání mladistvých a dospělých pachatelů. Dřívější úprava existovala v podobě výjimky z obecné úpravy, dnes je ZSVM zákonem k trestnímu zákonu č.140/1961 Sb. speciálním, což je vyjádřeno i v § 1 odst.3 ZSVM, který říká, že pokud tento zákon nestanoví jinak, užije se na toho, kdo v době spáchání činu nepřekročil osmnáctý rok věku, obecných právních předpisů (tedy trestního zákona). Předchozí úprava obsažená v trestním zákoně, konkrétně v hlavě VII, totiž do značné míry neplnila svůj účel, a to zejména z důvodů nedostatečné diferenciaci trestní odpovědnosti mladistvých a příliš úzké škály zákonných opatření, která nebyla náležitě potřebám mladistvých přizpůsobena.

V posledních letech je problematika týkající se reakcí na protiprávní činy nezletilých a mladistvých pachatelů stále více kladena do popředí.

Účelem zákona č.218/2003 Sb. je podle ustanovení § 1 upravit podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoně, opatření ukládaná za takové protiprávní činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže.

V této práci jsem nejprve vymezila základní pojmy nezbytné k pochopení celého trestního soudnictví týkajícího se mládeže a pokusila jsem se nastínit alespoň některé příčiny, které stojí za jejím delikventním chováním. Kapitola třetí se zaměřuje na statistiku protiprávních jednání páchaných těmito skupinami osob.

Kapitola čtvrtá se snaží nastínit vývoj, který předcházel současné právní úpravě. Proces vývoje byl poměrně složitý, ať se již týkal stanovení právní odpovědnosti mládeže, sankcionování či

otázky, zda je pro tuto oblast vhodná úprava samostatná či úprava v rámci obecného trestního práva. Vývoj je jen sporadicky zachycen od středověku, více pak od vzniku zákona č.48/1931 Sb. z. a n. až po současný zákon o soudnictví ve věcech mládeže.

V páté kapitole jsem se zabývala některými odlišnostmi zákona č.218/2003 Sb. od obecné právní úpravy. Tyto změny, jež nový zákon pro trestání dětí a mládeže zakotvil, jsou velmi významné.

Kapitola šestá až devátá je pak věnována opatřením, jež mohou být v rámci platné právní úpravy mladistvým ukládána. Tyto kapitoly se postupně věnují opatřením výchovným, ochranným i trestním. Na možnosti jiného řešení protiprávních jednání jsem svou pozornost upřela v kapitole následující, jež pojednává především o odstoupení od trestního stíhání jakožto institutu nově v zákoně zakotveného.

Samostatně jsem se pak zmínila i o úpravě řízení u dětí mladších 15-ti let, ač určité zmínky o nich jsou součástí celého textu práce.

Snažila jsem se neopomenout ani význam probační a mediační služby, jež se významnou měrou podílí na snaze odvrátit mládež od delikventního jednání a nasměrovat tyto osoby k tomu, aby v budoucnu vedly řádný život.

Kapitola třináctá a poslední se soustředila na určité problémy, které se v platné právní úpravě vyskytují a jež nejsou zmíněny již v části textu předcházejícího.

Závěr se soustředí na určité zhodnocení této práce.